

Tyréns AB
Rebecca Martinsson
rebecca.martinsson@tyrens.se 010-452 37 91

Naturvärdesinventering i Matsalycke, Östra Göinge kommun, oktober 2015

Sammanfattning	2
Inledning	3
Metod	3
Resultat	5
Natura 2000	9
Diskussion	11
Referenser	14
Bilagor	14

På uppdrag av:	Tyréns AB, Rebecca Martinsson, Storgatan 40, 352 31 Växjö
Utfört av:	Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping. www.calluna.se. Tel +46 13-12 25 75. Fax +46 13-12 65 95. Org.nr 556575-0675.
Projektledare:	Håkan Andersson (Calluna AB), hakan.andersson@calluna.se tel 0734-23 11 40
Rapport:	Håkan Andersson
Kartor och GIS:	Jakob Sörensen
Kvalitetsgranskning:	jhsjkslk
Foton:	Håkan Andersson
Intern projektkod:	HAN0103 Matsalycke Natura 2000 2015
Detta dokumentets datum:	2015-10-26
Bilder på framsidan:	Matsalycke, hagen väster om vägen, från söder.

Sammanfattning

Tyréns AB upprättar för Trafikverkets räkning en vägplan för riksväg 19 mellan Bjärlöv och Broby i Kristianstad och Östra Göinge kommuner. Calluna har i detta projekt tagit fram underlag i form av naturutredningar. Denna rapport är en kompletterande naturvärdesinventering (NVI) och innehåller också dokumentation av Natura 2000-naturtyper samt inmätning av värdefulla träd i ett mindre område i anslutning till Rv 19, Matsalycke naturreservat och Natura 2000-område.

Naturvärdesinventeringen genomfördes enligt SS 19 90 00, detaljeringsgrad fält medel i de områden som angavs i förfrågningsunderlaget. Metodiken beskrivs i Swedish Standards Institute (2014a och 2014b). Naturvärdesinventeringen kompletterades med inmätning av värdefulla träd i ett definierat område i anslutning till Rv 19, samt en bedömning och avgränsning av Natura 2000-naturtyper.

Det aktuella området ligger på båda sidor om Rv 19 vid Nöbbelöv Bjälkagården, drygt 2 km söder om Broby. De främsta naturvärdena är knutna till de äldre lövträden, främst ask och i någon mån ek och klibbal. Mindre och större håligheter förekommer i främst ask och klibbal, vilka utgör livsmiljöer för många vedlevande insekter. Även solexponerade, grova askstubbar och torrträd har förutsättningar att hysa en värdefull insektsfauna. Värden kan också knytas till äldre hassel samt blommande träd och buskar. Fältskiktet är ganska trivialt med några få mer skyddsvärda arter, t.ex. den fridlysta orkidéen s:t persnycklar.

Sammanlagt 23 träd mättes in i det definierade området på båda sidorna av Rv 19. De flesta träden är askar (17 träd). Övriga träd var tre ekar, två klibbalar och en asp.

Definitionen för Natura 2000-naturtypen Trädklädd betesmark (9070) (Naturvårdsverket 2011a) stämmer väl överens med förhållandena i Matsalycke. Det står också att naturtypen ska ha lång hävdkontinuitet och att inslag av gamla träd ska finnas, samt att bete normalt förekommer, vilket också stämmer väl överens med Matsalycke. Den långa hävdkontinuiteten gäller både betet och den lövtäkt som verkar ha förekommit tidigare.

Området väster om Rv 19 uppfyller de flesta av de kriterier som ställs upp för naturtypen. Öster om vägen bör området falla in som betad skog, vilket även det inkluderas i definitionen för Trädklädd betesmark (9070). Öster om vägen finns dessutom inslag av gamla lövträd, främst ask, som visar att området tidigare haft en liknande struktur som den väster om vägen. Det finns alltså knappast något skäl att bryta bort någon del av Natura 2000-området Matsalycke för att det inte uppfyller de kriterier som ställts upp för naturtypen.

Inledning

Tyréns AB upprättar för Trafikverkets räkning en vägplan för riksväg 19 mellan Bjärlöv och Broby i Kristianstad och Östra Göinge kommuner. Vägplanen handlar bl.a. om att bygga 2+1-väg samt en ny vägdragning väster om Bössebacken i den södra delen av utredningsområdet. Calluna har i detta projekt tagit fram underlag i form av naturutredningar, bl.a. i form av inventeringar av vattendrag, inventering av fisk och stormusslor, inventering av spridningsvägar och ekologiska samband samt inventering av biotopskyddade objekt.

Denna rapport är en kompletterande naturvärdesinventering (NVI) och innehåller också dokumentation av Natura 2000-naturtyper samt inmätning av värdefulla träd i ett mindre område i anslutning till Rv 19, Matsalycke naturreservat och Natura 2000-område.

Metod

Naturvärdesinventeringen genomfördes enligt SS 19 90 00, detaljeringsgrad fält medel i de områden som angavs i förfrågningsunderlaget. Metodiken beskrivs i Swedish Standards Institute (2014a och 2014b). Upplägget såg ut som följer:

Avgränsning: De aktuella områdena definierades i shapefiler av kunden. De aktuella områdena är Matsalycke naturreservat och Natura 2000-område strax söder om Broby i Östra Göinge kommun.

NVI, Fältnivå, detaljeringsgrad medel. Vid fältbesöket användes fältdator eller motsvarande med underlagskarta och avgränsningar inlagda. Områden med naturvärden (polygoner om det är områden, punkter eller linjer om det är mindre objekt, t.ex. odlingsrösen eller stenmurar) identifierades. Beskrivningen av ett område med naturvärden består av bl.a. träd-, busk-, fält- och bottenskikt, förekomst av död ved, markens beskaffenhet så som den kan iakttas på markytan, förekomst av element med betydelse för biologisk mångfald (t.ex. högstubbar, boträd, hålträd, sandblottor, beskuggade klippväggar, blockrik terräng, källor, öppet vatten), förekomst av naturvårdsintressanta arter (rödlistade arter, signalarter, indikatorarter, typiska arter) och kulturspår.

De fyra naturvärdesklasserna beskrivs kortfattat i tabellen nedan.

Tabell 1. Naturvärdesklasser, vad de innebär. Enligt Swedish Standards Institute 2014a och 2014b.

<i>Klass</i>	<i>Förtydligande</i>
Högsta naturvärde - naturvärdesklass 1	Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

<i>Klass</i>	<i>Förtydligande</i>
Högt naturvärde - naturvärdesklass 2	Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.
Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3	Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.
Visst naturvärde - naturvärdesklass 4	Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Fältbesöket genomfördes den 20 oktober 2015.

Naturvärdesinventeringen kompletterades med inmätning av värdefulla träd i ett definierat område i anslutning till Rv 19. Inmätningen skedde med hjälp av appen Collector inlagd i en iPad. Området strövades igenom och träd med naturvärde i det aktuella området lades in. I fält noterades trädslag, stamdiameter, naturvärde och andra intressanta data direkt i appen. Justering av den insamlade informationen, och färdigställande av dels shapefil, dels karta i pdf-format genomfördes sedan efter hemkomsten.

Träden bedömdes efter en tregradig skala enligt tabellen nedan.

Tabell 2. Klassning av inmätta träd.

<i>Klassning</i>	<i>Definition</i>
1. Mycket högt naturvärde	<p>a. Det finns dokumentation om rödlistade arter kopplade till trädet, eller att rödlistade arter påträffades vid fältbesöket.</p> <p>b. Det finns starka indicier om att rödlistade arter kan förekomma, t.ex. att håligheter och andra strukturer har sådana kvaliteter att rödlistade vedinsekter kan antas leva där, eller att trädet är så pass gammalt att en mycket värdefull kryptogamflora kan förväntas. I dessa fall är kända fynd av rödlistade arter i närheten av stor betydelse.</p> <p>c. Rödlistade trädslag utom alm och ask</p>

<i>Klassning</i>	<i>Definition</i>
2. Högt naturvärde	<p>a. Det finns dokumentation om att signalarter eller tidigare rödlistade arter är kopplade till trädet, eller att signalarter eller tidigare rödlistade arter påträffades vid fältbesöket.</p> <p>b. Det finns starka indicier om att signalarter eller tidigare rödlistade arter kan förekomma, t.ex. att håligheter och andra strukturer har sådana kvaliteter att signalarter eller tidigare rödlistade arter kan förväntas, eller att trädet är så pass gammalt att en kryptogamflora med signalarter eller tidigare rödlistade arter kan förväntas. I dessa fall är kända fynd av signalarter eller tidigare rödlistade arter i närheten av stor betydelse.</p> <p>c. Ovanliga trädslag, eller ovanligt grova eller gamla träd på nationell nivå.</p>
3. Naturvärde	<p>a. Trädet är så pass gammalt eller har sådana strukturer att enstaka signalarter eller tidigare rödlistade arter skulle kunna förekomma.</p> <p>b. Trädet är så pass gammalt eller börjar få sådana strukturer att det inom en snar framtid (inom ett eller ett par decennier) kan hysa signalarter eller rödlistade arter.</p> <p>c. Lokalt ovanliga trädslag, eller ovanligt grova eller gamla träd på regional nivå.</p> <p>d. Alm och ask med en stamdiameter på mer än 4 dm som inte faller ut i klasserna 1 eller 2.</p>
Ingen klassning	<p>a. Trädet är ungt och saknar förutsättningar för naturvårdsarter.</p> <p>b. Trädet är relativt gammalt men det har ändå bedömts att strukturer värdefulla för rödlistade arter eller signalarter ligger långt fram i tiden (mer än två decennier).</p>

Dessutom gjordes en bedömning och avgränsning av Natura 2000-naturtyper.

Resultat

Översiktlig beskrivning av Matsalycke naturreservat och Natura 2000-område

Det aktuella området ligger på båda sidor om Rv 19 vid Nöbbelöv Bjälkagården, drygt 2 km söder om Broby.

Väster om vägen består området till största delen av en betad, trädbärande hage där ask dominerar i trädskiktet. Stora delar är glest trädbevuxna eller öppna, medan mindre partier är mer täta i buskskiktet, t.ex. längst uppe i nordost. Norr och söder om den stängslade betesmarken finns mindre områden med äldre ädellövträd.

Öster om vägen är träd- och buskskiktet tätare men även detta område är betat. Här dominerar klibbal i den norra delen och längs Helga å. I den södra delen är inslaget av äldre ädellövträd större, men även denna del har ett tätt buskskikt av främst lövsly.

Fältskiktet är över hela området starkt näringspåverkat med dominerande arter som brännässla, hundkäx och skräppor. Endast små ytor hyser en mer skyddsvärd flora med t.ex. s:t persnycklar.

Bild 1. Matsalycke naturreservat från söder. På bilden kan det frodiga fältskiktet med en stor dominans av kvävegynnade arter ses. Man kan också se att vegetationen var relativt väl nedbetad i slutet på oktober då bilden togs.

Naturvärden i inventeringsområdet

De främsta naturvärdena är knutna till de äldre lövträden, främst ask och i någon mån ek och klibbal. Mindre och större håligheter förekommer i främst ask och klibbal, vilka har förutsättningar att fungera som livsmiljöer för många vedlevande insekter. I området finns också en del döda askar, bl.a. i form av högstubbar. Denna solexponerade, grova lövträdsved har också förutsättningar att hysa en värdefull insektsfauna. Andra entomologiska värden är en del äldre hassel, samt god tillgång på blommande träd och buskar, t.ex. hagtorn, nypon, äpple och päron. Blommande träd och buskar är en viktig tillgång för många vedlevande insekter som besöker blommor för att få tillgång till pollen, en värdefull näringstillgång för många skalbaggar.

När det gäller kryptogamfloran knuten till gamla träd påträffades bara guldlockmossa, en art med ett medelgott signalartsvärde i den här delen av landet. Gul mjöllav påträffades på flera träd. Detta är en art som påträffas på lite äldre träd innan de mer

exklusiva arterna dyker upp. Detta antyder att trots grovleken på träden har ännu inte en mer exklusiv kryptogamflora etablerat sig.

Bild 2. Bilden visar en av de värdefulla strukturerna som finns i området, en stor hagtornsbuske. Blommande träd och buskar utgör en mycket viktig resurs för många vedlevande insekter, och i det avseendet hör hagtorn till de mest värdefulla. Den blommar då många vedlevande insekter kläcks och då framför allt honorna behöver fylla på näring för att kunna producera ägg. Eftersom honorna dras till hagtornsblommorna tar sig hanarna dit också för att få para sig. En varm och solig försommardag kan antalet insekter kring en hagtornsbuske räknas i tusental.

Fältskiktet är ganska trivialt med främst kvävegynnade arter som brännässla, skräppor och hundkäx. Det finns dock lite mer skyddsvärda arter, t.ex. den fridlysta orkidéen s:t persnycklar, ängsbräsma och mandelblomma.

Inmätning av träd

Sammanlagt 23 träd mättes in i det definierade området på båda sidorna av Rv 19. Några av träden visade sig växa strax utanför området men dessa behölls ändå i kartmaterialet.

De flesta träden är askar (17 träd). Övriga träd var tre ekar, två klibbalar och en asp. Eftersom inget är känt om den lägre faunan i Matsalycke blir antaganden det som styr klassningen av träden. Eftersom det finns håligheter i träden kan det antas att det också finns småkryp knutna till håligheterna, t.ex. olika arter skalbaggar. Många av arterna knutna till denna miljö, trädhål, ställer stora krav på sin miljö och förekommer bara i trädbestånd där det finns god tillgång ihåliga lövträd. Bedömningen måste

därför bli att om det finns håligheter i träden finns också goda förutsättningar för en värdefull fauna. De inmäta träden finns beskrivna i tabellen nedan.

Tabell 3. Naturvärdesintressanta träd noterade i Matsalycke naturreservat och Natura 2000-område, oktober 2015. Guldlockmossa är en skoglig signalart som främst förekommer på stammen av gamla lövträd.

<i>Träd nummer/ naturvärdesklass</i>	<i>Trädslag och stamdiameter</i>	<i>Kommentar</i>
1 / Klass 1b	Ask, 9 dm	Försvagad vitalitet. Små håligheter. Guldlockmossa.
2 / Klass 2b	Ask, 6 + 5 dm	Något försvagat. Guldlockmossa. Tvåstammig.
3 / Klass 2b	Ask, 6 dm	Guldlockmossa
4 / Klass 1b	Ask, 13 dm	Jätteträd. Små håligheter. Guldlockmossa.
5 / Klass 3d	Ask, 5 dm	
6 / Klass 2b	Ask, 4 dm	Guldlockmossa.
7 / Klass 3d	Ask, 8 dm	
8 / Klass 1b	Ask, 10 dm	Jätteträd. Små håligheter.
9 / Klass 1b	Ask, 6 dm	Stubbe med några levande skott. Troligen ihålig stam. Små håligheter i övrigt.
10 /Klass 2b	Ek, 6 dm	Spärrgrenig.
11 /Klass 2b	Ek, 9 dm	
12 /Klass 3d	Ask, 5 dm	
13 /Klass 1b	Ask, 7 dm	Små håligheter. Guldlockmossa.
14/Klass 2b	Ek, 8 dm	
15/Klass 1b	Ask, 7 dm	Små håligheter.
16/Klass 3d	Ask, 6 dm	
17/Klass 1b	Klibbal, 5 dm	Stor hålighet med mycket mulm nedtill på stammen.
18/Klass 1b	Klibbal, 6 dm	Stor hålighet med lite mulm. Knäckt stam..
19/Klass 2b	Ask, 4 dm	Troligen död.
20/Klass 1b	Ask, 7 dm	Troligen död. Små håligheter.
21/Klass 1b	Ask, 8 dm	Små håligheter.
22/Klass 3d	Ask, 4 dm	
23/Klass 3c	Asp, 5 dm	Gammal asp ovanlig i trakten

Bild 3. Ett av de inmätta träden, ask nr. 1, som står längst ner i söder i den västra delen. Trädet innehåller små håligheter som är viktiga livsmiljöer för många insekter, bl.a. olika skalbaggsarter. På stammen växer guldlockmossa, en art med signalartsvärde. Den växer bl.a. på stammar av gamla ädellövträd.

Natura 2000

Den svenska tolkningen av definitionen för Natura 2000-naturtypen Trädklädd betesmark (9070) (Naturvårdsverket 2011a) stämmer väl överens med förhållandena i Matsalycke. I tolkningen står bl.a. att naturtypen förekommer i ett brett spann då det gäller markförhållanden (torr-blöt), näringsrikedom (näringsfattig-näringsrik) och krontäckning (30-100 %).

Det står också att naturtypen ska ha lång hävdkontinuitet och att inslag av gamla träd ska finnas, samt att bete normalt förekommer. Detta överensstämmer också med Matsalycke. Den långa hävdkontinuiteten gäller i det här fallet både betet och den lövtäkt som verkar ha förekommit tidigare (spår av hamling på flera träd).

Områden som klassas som Trädklädd betesmark ska ha en värdefull artstock knuten till betespåverkan i fältskiktet och/eller till solbelysta hagmarksträd. För Matsalycke

gäller antagandet att området hyser en värdefull artstock knuten till solbelysta gamla träd. Värdena knutna till beteshävden får anses vara ganska låga.

Bild 4. Bilden visar den enskilda vägen som leder in mot Nöbbelöv Bjälkagården från söder. De två askar som man ser till vänster på bilden ingår även de i Natura 2000-området, men de växer utanför det aktuella inventeringsområdet. Den borte av askarna hör till de grövsta i området och mäter närmare 15 dm i stamdiameter.

Att området väster om Rv 19 uppfyller flera av de kriterier som ställs upp för naturtypen förefaller självklart. Öster om vägen bör området falla in som betad skog, vilket även det inkluderas i definitionen. Öster om vägen finns dessutom inslag av gamla lövträd, främst ask, som visar att området tidigare haft en liknande struktur som den väster om vägen. Det finns alltså knappast något skäl att bryta bort någon del av Natura 2000-området Matsalycke för att det inte uppfyller de kriterier som ställts upp för naturtypen.

En Natura 2000-naturtyp som möjligen skulle kunna komma i fråga är Lövängar av fennoskandisk typ (6530) (Naturvårdsverket 2011b). Det finns några gamla askar med spår av lövtäkt (hamling), men det är ganska länge sedan detta skedde. I definitionen står dock att områden där marken är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade arter helt dominerar fältskiktet inte ska räknas som löväng, vilket gör att trädklädd betesmark (9070) passar bättre i Matsalyckes fall.

Diskussion

Området har höga naturvärden, vilka är en sammanvägning av biotop- respektive artvärdena. Det värdefullaste området är den del som ligger väster om Rv 19 (naturvärdesobjekt 1), som har högsta naturvärde, naturvärdesklass 1. Här är det främst biotopvärdena som är höga och de består av gamla lövträd, hålträd, träd med spår av hamling, god tillgång på blommande träd och buskar samt gammal hassel. Artvärdena består av förekomst av hotad art (ask), rödlistade arter (tusengömming som är knuten till klen ved av ask och rödfotad nagelskivling som lever på murken ved av olika trädslag), en fridlyst art (s:t persnycklar), ett par skogsliga signalarter samt en indikator för äng och bete. Förutom dessa arter finns mycket goda förutsättningar för av värdefull lägre fauna, vilket har vägts in i artvärdet.

Bild 5. Matsalycke naturreservat syns här på båda sidorna av Rv 19. Bilden är tagen mot norr. Asknen närmast är träd nummer 1.

I de två områdena öster om vägen är naturvärdena något lägre. Den främsta anledningen är färre gamla ädellövträd, färre träd med håligheter, mindre tillgång på död ved, mindre tillgång på blommande buskar samt mer beskuggning. När det gäller arter är antalet naturvårdsarter lägre och är begränsade till skogliga signalarter, samt den hotade arten ask som förekommer som gamla träd. Naturvärdena är dock fortfarande höga, naturvärdesklass 2, i båda områdena öster om Rv 19.

Av de 23 inmäta träden är de mest värdefulla, de som givits klass 1, nr 1, 4, 8, 9, 13, 15, 17, 18 och 20. Samtliga av dessa träd är askar utom 17 och 18 som är klibbalar. Träden nr. 9, 17 och 18 växer strax utanför det aktuella inventeringsområdet.

Bild 6. Bilden visar klibbal nummer 18. Trädet har en stor hålighet med mulm som exponerats då trädet fläcks sönder, kanske i samband med en storm. Detta träd har förutsättningar att hysa en intressant insektsfauna i mulmen inne i håligheten. Klibbal hör inte till de mest intressanta träden när det gäller vedlevande insekter, men gamla, ihåliga klibbalar som växer i anslutning till värdefulla ädellövmiljöer, som Matsalycke, har definitivt förutsättningar att fungera som livsmiljö.

De flesta av de inmäta träden, 15 av 23, växer på den västra sidan av Rv 19. På den västra sidan av vägen växer också de inmäta träden närmare vägen än de på den östra sidan. Flera av de mest värdefulla träden på den östra sidan, de med klass 1 (17, 18 och 20) växer nära inventeringsområdets kanter.

När det gäller Natura 2000 är vår bedömning att den nuvarande avgränsningen harmonierar väl med verkligheten. Det finns alltså inga ytor som skulle kunna tas bort från Natura 2000-området eftersom det inte uppfyller de kriterier som ställs upp. De enda områdena som inte uppfyller kriterierna är själva vägen. I Natura 2000-prövningar tar man hänsyn till spridningen av organismer, och eftersom området finns på båda sidorna av vägen får man anta att det sker en spridning av olika organismer mellan de två delområdena. Om denna yta, vägen, blir bredare kan man anta att spridningen försvåras. Här spelar det naturligtvis en roll vilka organismer det handlar

om. För fåglar spelar det ingen större roll om flygsträckan blir några meter längre mellan två livsmiljöer. För insekter kan det spela en större, men troligen inte avgörande roll. För insekter är troligen trafiken en större negativ faktor än själva vägens bredd, och om inte trafikvolymen blir större blir det nog ingen större skillnad. Det avgörande ur ett Natura 2000-perspektiv är i stället förlust av areal Natura 2000-naturtyp med en minskad mängd gamla träd som den enskilt viktigaste faktorn.

Bild 7. Bilden visar två av de askar med tydligast spår av hamling. Hamling innebär att skott skärs av för att torkas som vinterfoder till kor och andra betesdjur. Detta innebär att hamlade askar får ett karaktäristiskt utseende: en grov stam med ganska tunna grenar som skjuter ut från denna. Båda askarna i mitten på bilden visar upp den här grova stammen med klenare grenar som skjuter rakt upp från denna, tydligast på trädet till höger.

Den naturtyp som området har, Trädklädd betesmark (9070) stämmer väl med verkligheten. Den enda av andra Natura 2000-naturtyper som möjligen skulle kunna åberopas är Lövängar (6530), men för denna finns ett antal kriterier som inte uppfylls, t.ex. avsaknad av hävdgynnad flora där en kvävegynnad flora i stället helt dominerar fältskiktet.

Referenser

Andersson, H. 2015. Trädinmätning i Sofiero, Helsingborgs stad, 24 februari 2015. Calluna AB.

ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Artportalen. Rapportsystemet för växter, djur och svampar. <https://www.artportalen.se/ViewSighting/SearchSighting>

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen, TUVÅ. 2015-04-20. <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/index.htm>

Länsstyrelsen i Skåne län. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Matsalycke. Länsstyrelsen i Skåne län.

Naturvårdsverket. 2011a. Trädklädd betesmark. Vägledning för 9070 Trädklädda betesmarker. <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/natura-2000/naturtyper/skog/vl-9070-tradkladd-betesmark-maj-12.pdf>

Naturvårdsverket. 2011b. Löväng. Vägledning för 6530 Lövängar. http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/natura-2000/naturtyper/grasmarker/vl_6530_lovang.pdf

Swedish Standards Institute. 2014a. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk Standard ftSS 199000.

Swedish Standards Institute. 2014b. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - komplement till SS199000. Svensk Standard ftSS 199001.

Bilagor

Bilaga 1. Detaljerade områdesbeskrivningar

Bilaga 2. Karta

Naturvärdesinventering

Matsalycke

Bilaga 1

Naturvärdesobjekt

Beställare: Tyréns AB
Kontaktperson: Rebecca Martinsson
Projektledare Calluna: Håkan Andersson
Naturvärdesinventering: Håkan Andersson (texter) och Jakob Sörensen (kartor och GIS)
Kvalitetsgranskning:
Internt projektnummer Calluna: HAN0103 Matsalycke Natura 2000 2015
Kontaktperson för denna rapport: Håkan Andersson 0734-23 11 40
hakan.andersson@calluna.se
Datum rapport: 2015-10-26
Version: 2015-10-26
Bilder: Håkan Andersson

Naturvärdesobjekt

Vid inventeringstillfällena i oktober 2015 avgränsades **tre** naturvärdesobjekt, **se kartbilagorna 1 och 2**. I denna bilaga beskrivs dessa objekt. Förutom beskrivning och motivering till vald naturvärdesklass för varje naturvärdesobjekt listas naturvårdsarter som kan kopplas till respektive område.

I objektsbeskrivningarna anges källa till artfynden, följande förkortningar används:

Art = Fynd inrapporterade till Artportalen eller Svalan under perioden 2000-2015

Rödlistade arter enligt rödlistan från 2015 (Gärdenfors, 2015).

Följande förkortningar används för naturvårdsarter: F=fridlyst, Ss=skoglig signalart. Rödlistade arter används följande förkortningar: CR=akut hotad, EN=starkt hotad, VU=sårbar, NT=nära hotad, DD=kunskapsbrist.

I beskrivningarna finns Callunas inventerare angivna med följande förkortningar: HAN=Håkan Andersson

För information om metoden för naturvärdesinventering (NVI) enligt SIS-standard, se huvudrapporten.

Naturvärdesobjekt 1 - Betesmark i ädellövbestånd vid Matsalycke, väster om Rv 19					
Naturvärdesklass	Säkerhet	Inventerare	Naturtyp	Biotop	Natura 2000-habitat
Högsta naturvärde, naturvärdesklass 1		HAN	Terrestra	Skog och träd	Trädklädd betesmark, 9070
Motivering		Naturvårdsarter	Biotopvärde	Artvärde	Hotad biotop
<p>Det höga biotopvärdet grundar sig på förekomst av Natura 2000-naturtyp, och förekomst av träd med spår av hamling (askar). Grova och mycket grova träd förekommer (jätteträd med en stamdiameter på mer än 10 dm, både ek och ask). Ihåliga lövträd förekommer ganska talrikt. Död ved förekommer, även i form av mycket grov död ved. Objektet finns med i Jordbruksverket databas med ängs- och betesmarker (0A0-AVQ, Matsalycke 1).</p> <p>Det höga artvärdet grundar sig på förekomst av hotad art (ask), rödlistade arter och skoglig signalart. Förutsättningarna för en värdefull lägre fauna får anses vara mycket goda. Även kryptogamfloran har förutsättningar att hysa fler arter än de som påträffats. Detta gäller både trädanknutna arter som marksvampar.</p> <p>Källor: Länsstyrelsen i Skåne län (2005), Artportalen, Naturvårdsverket, Jordbruksverket.</p>		<p>Ask (EN), s:t persnycklar (F, Art), tusengömming (NT, Art), rödfotad nagelskivling (NT, Art), guldlockmossa (Ss), krusig ulota (Ss), mandelblomma (Ia).</p>	Högt	Högt	
Beskrivning		Bild			Figurtext

Naturvärdesobjekt 1 - Betesmark i ädellövbekend vid Matsalycke, väster om Rv 19

Till stora delar betad ädellövkog väster om Rv 19. Objektet betas av nöt. Betestrycket är bra. Området begränsas i väster av en enskild väg och en stenmur. Även i norr och söder finns mindre vägar. Söder om vägen i söder finns ett litet område som ingår i objektet, men som inte ingår i någon betesfälla. Längst i norr finns en smal bård lövträd norr om en mindre väg som också ingår i objektet. Dessa träd står i en annan betesfälla. Marken sluttar flackt mot öster. Markförhållandena är friskt-fuktiga. Längst i nordost finns en mindre sänka som är fuktig. Här finns också kulverterade diken. Trädskiktet är tvåskiktat och med varierande täthet. Trädskiktet domineras av ask. Dessa har en största stamdiameter på ca 12 dm och en ålder på ca 150 år. Flera av askarna bär spår av hamling. Andra trädslag är ek, björk, klibbal, äpple och päron. Av dessa finns äldre ekar med en stamdiameter på ca 10 dm och en ålder på ca 200 år. Död ved förekommer i måttliga mängder som torrträd, högstubbar och lågor av bl.a. ask. Buskskiktet är glest och består av bl.a. hassel, krusbär, nypon, hagtorn, slån, surtorn och lövsly. Gamla hasselbuskar förekommer. Fältskiktet är tydligt näringspåverkat, till stora delar naturligt näringsrikt. Bland arterna finns bl.a. brännässla, humleblomster, hundkäx, nejlikrot, revsmörblomma, skräppor, tuvtåtel och våtarv, men mycket glest och fåtaligt också ängsbrässa och mandelblomma. Sedan tidigare är s:t persnycklar känd från objektet. På fler av de gamla askarna växer den skogliga signalarten guldlockmossa. På gamla hasselstammar förekommer signalarten krusig ulota.

Bilden visar en av de äldre askarna. På bilden syns också det glesta trädskiktet, den väl avbetade grässvålen och ytterligare gamla lövträd i bakgrunden.

Naturvärdesobjekt 2 - Betesmark i klibbalbestånd vid Matsalycke, öster om Rv 19					
Naturvärdesklass	Säkerhet	Inventerare	Naturtyp	Biotop	Natura 2000-habitat
Naturvärdesklass 2, Högt naturvärde		HAN	Terrestra	Skog och träd	Trädklädd betesmark, 9070
Motivering		Naturvårdsarter	Biotopvärde	Artvärde	Hotad biotop
<p>Biotopvärdet grundar sig på förekomst av Natura 2000-naturtyp. Grova träd förekommer sparsamt (ask). Ihåliga lövträd förekommer sparsamt. Död ved förekommer sparsamt (lågor och stubbar av ask och klibbal). Äldre klibbalar.</p> <p>Artvärdet grundar sig på förekomst av hotad art (ask) och skogliga signalarter. Förutsättningarna för en värdefull lägre fauna får anses som tämligen goda. Även kryptogamfloran har förutsättningar att hysa fler arter än de som påträffats. Detta gäller både trädanknutna arter som marksvampar.</p> <p>Källor: Länsstyrelsen i Skåne län (2005), Artportalen, Naturvårdsverket.</p>		Ask (EN), guldlockmossa (Ss), krusig ulota (Ss)	Påtagligt	Påtagligt	
Beskrivning	Bild				Figurtext

Naturvärdesobjekt 2 - Betesmark i klibbalbestånd vid Matsalycke, öster om Rv 19

Till stora delar betad klibbalskog öster om Rv 19. Objektet betas av nöt. Betetrycket är bra. Området begränsas i öster av Helga å. Längst i norr och längst i söder finns mindre områden som inte ingår i betesfållan. Marken sluttar flackt mot öster. Markförhållandena är friskt-fuktiga. Trädskiktet är flerskiktat och till största delen välslutet. Trädskiktet domineras av klibbal, där en del av träden har en stamdiameter på ca 6 dm och en uppskattad ålder på ca 80 år. Övriga trädslag är ask, asp och sälg, där den grövsta asken har en stamdiameter på ca 8 dm och en uppskattad ålder på ca 120 år. Även asp och sälg med lite äldre individer, ca 80 respektive ca 50 år. Död ved förekommer i måttliga mängder som några torrträd, högstubbar och lågor av bl.a. klibbal och ask. Buskskiktet är tätt och består av bl.a. lövsly, hassel, hägg, krusbär, surtorn, björnbär och fläder. Fältskiktet är tydligt näringspåverkat, till stora delar naturligt näringsrikt. Bland arterna finns bl.a. brännässla, daggekåpa, hallon, harsyra, hundkåx, maskros, nejlikrot, revsmörblomma, träjon, tuvtåtel, våtarv och älggräs. På ett par av de gamla askarna växer den skogliga signalarten guldlockmossa. På gamla hasselstammar förekommer signalarten krusig ulota.

Bilden visar en askhögstubbe rikt beväxt med olika mossor, bl.a. guldlockmossa. På bilden kan det betydligt tätare buskskiktet ses, jämfört med området väster om Rv 19. Mellan träden kan Helga å anas.

Naturvärdesobjekt 3 - Betesmark i ädellövbekstånd vid Matsalycke, öster om Rv 19					
Naturvärdesklass	Säkerhet	Inventerare	Naturtyp	Biotop	Natura 2000-habitat
Naturvärdesklass 2, Högt naturvärde		HAN	Terrestra	Skog och träd	Trädklädd betesmark, 9070
Motivering		Naturvårdsarter	Biotopvärde	Artvärde	Hotad biotop
<p>Det höga biotopvärdet grundar sig på förekomst av Natura 2000-naturtyp. Grova träd förekommer av arterna ask och ek. Ihåliga lövträd förekommer av arterna klibbal och ask. Död ved förekommer, även i form av mycket grov död ved.</p> <p>Artvärdet grundar sig på förekomst av hotad art (ask) och skogliga signalarter. Förutsättningarna för en värdefull lägre fauna får anses vara mycket goda. Även kryptogamfloran har förutsättningar att hysa fler arter än de som påträffats. Detta gäller både trädanknutna arter som marksvampar.</p> <p>Källor: Länsstyrelsen i Skåne län (2005), Artportalen, Naturvårdsverket.</p>		Ask (EN), guldlockmossa (Ss), krusig ulota (Ss)	Påtagligt	Påtagligt	
Beskrivning	Bild				Figurtext

Naturvärdesobjekt 3 - Betesmark i ädellövbestand vid Matsalycke, öster om Rv 19

Till stora delar betad ädellövsskog väster om Rv 19. Längst i söder sträcker sig objektet utanför betesfållan. Objektet betas av nöt. Betestrycket är bra. Området begränsas i norr och öster av annat objekt, i söder av åkermark. Marken sluttar flackt mot öster. Markförhållandena är friskt-fuktiga. Trädskiktet är flerskiktat och välslutet. Trädskiktet domineras av ask och klibbal. Askarna har en största stamdiameter på ca 7 dm och en uppskattad ålder på ca 120 år, och klibbalarna ca 6 dm och en uppskattad ålder på ca 80 år. Andra trädslag är ek, och björk. Av dessa finns äldre ekar med en stamdiameter på ca 7 dm och en ålder på ca 150 år. Död ved förekommer i måttliga mängder som torrträd, högstubbar och lågor av bl.a. ask och klibbal. Träd med större och mindre håligheter förekommer av arterna ask och klibbal. Buskskiktet är tätt och består av bl.a. lövsly, hassel, krusbär och surtorn. Fältskiktet är tydligt näringspåverkat, till stora delar naturligt näringsrikt. Bland arterna finns bl.a. brännässla, nejlikrot, revsmörblomma, tuvtåtel, vecketåg, våtarv och älggräs. På fler av de gamla askarna växer den skogliga signalarten guldlockmossa. På hasselstammar förekommer signalarten krusig ulota.

Även denna bild visar det täta buskskiktet i områdena öster om Rv 19. Till skillnad från objekt 2 är inslaget av ädellövträd, främst ask, mycket större i objekt 3. På bilden en knäckt och fläkt klibbal med en mindre hålighet mellan stammarna.

Referenser

Artportalen. <https://www.artportalen.se>

Gärdenfors, Ulf (ed.). 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. Artdatabanken, SLU.

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen, TUVVA. 2015-04-20. <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/index.htm>

Länsstyrelsen i Skåne län. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Matsalycke. Länsstyrelsen i Skåne län.

Naturvårdsverket. Natura 2000. <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Vagledning/Natura-2000/>

Calluna AB
Linköpings Slott 582 28 Linköping
www.calluna.se, info@calluna.se
Telefon: 013-12 25 75. Fax: 013-12 65 95